

QUARTIER KUNST WIJK DES ARTS 2030

*Sous la présidence d'honneur de Sa Majesté le Roi Albert II
Onder het erevoorzitterschap van Zijne Majesteit de Koning Albert II*

Persbericht

Donderdag 12 januari 2023

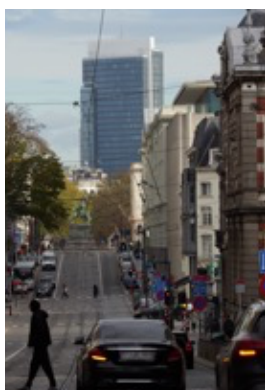
Behoud van de perspectieven in Brussel **Om de “bruxellisation” te stoppen**

Tot in 1958 waren de vier hoogste gebouwen in Brussel het stadhuis (96 m), de Sint-Michiels- en Sint-Goedelekathedraal (65m), de Onze Lieve Vrouwekerk van Laken (99 m) en het Justitiepaleis (116 m).

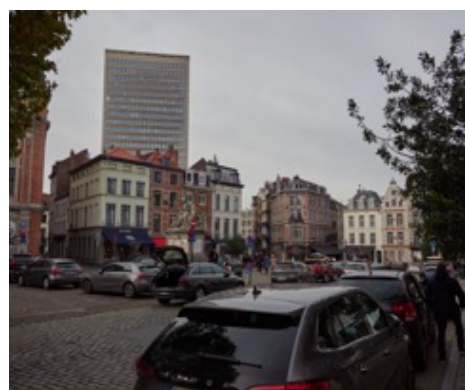
Onder het mom van een noodzakelijke modernisering werd de stad tussen 1960 en 1970 door de overheid moedwillig overgeleverd aan projectontwikkelaars en aan tertiaire ontwikkeling (bouw van kantoorstorens).

Bestaande blokken werden opgekocht. Volgde complete verwaarlozing tot ook de laatste inwoners vertrokken. In slechts enkele jaren tijd werden langs de kleine ring, tussen het Noord- en het Zuidstation een reeks torens gebouwd van 100m tot 170m hoog. Hiervoor liet men aangekochte woonblokken verkrotten of moesten de laatste inwoners verhuizen. Zelfs het Volkshuis van Victor Horta moest eraan geloven ten voordele van een toren van 27 verdiepingen in hartje Zavel! Deze torens uit de jaren zestig waren de eerste, maar jammer genoeg niet de laatste, die het historische en stedenbouwkundige perspectieven van de stad zullen verknoeien.

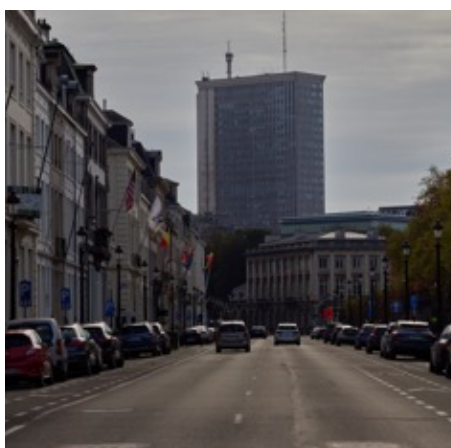
Hier volgen enkele voorbeelden:

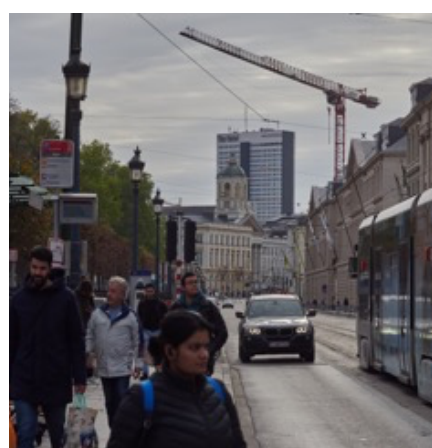
Madoutoren (1965) - Regentlaan

Zavelstoren (1968) – Grote Zavel

Bastionstoren (1970) - Hertogstraat

The Hotelstoren (vroegere Hilton) - Koningsstraat

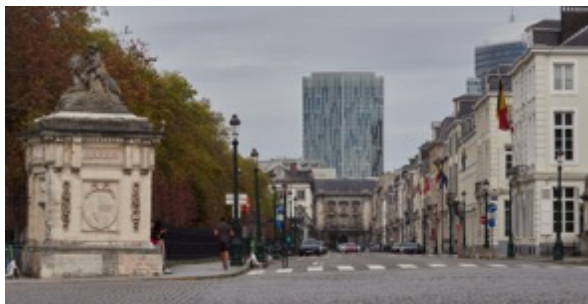
Als tegenreactie op dit fenomeen dat bekend staat als “*bruxellisation*” werd in 1967 onze **Vereniging de Kunstwijk** in 1967 opgericht.

Tot op de dag van vandaag voert de *Kunstwijk* actie voor een meer leefbare stad. Zij richt zich daarbij vooral op de bovenstad en doet dit zij aan zij met Arau, met “les Archives d’Architecture Moderne” en met het Sint-Lukasarchief.

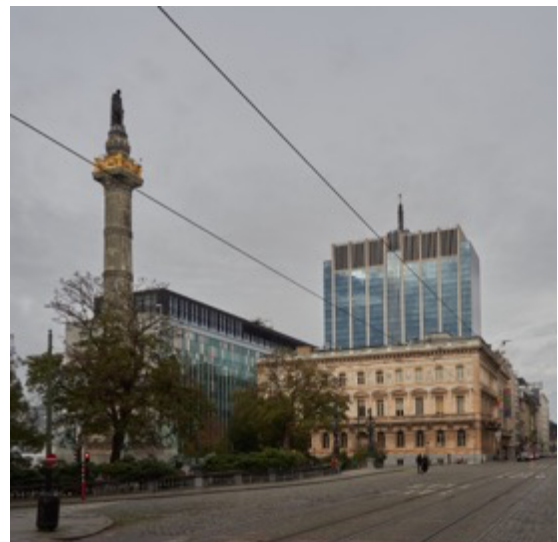
Onder druk van voormelde verenigingen en van bewonersprotest werd een lijst van opmerkelijke gebouwen en van openbare ruimten opgesteld waarvan de vergezichten moesten worden beschermd. (Deze lijst vindt u onderaan dit document).

In 1972 werd ter zake een efficiënte Agglomeratieverordening opgesteld, maar deze werd helaas niet aangenomen.

Mocht dat wel zijn gebeurd, dan zou de “Bruxellisation” zijn tegengehouden en zou het hart van de hoofdstad er anders hebben uitgezien, met meer blik van ambitie. Dan had de verdere bouw van buitenproportionele kantoortorens in de jaren 70-80 vermeden kunnen worden, niet alleen in het bovenstad, maar ook in de benedenstad.

Astro toren (1974)
Gezien vanuit de Hertogstraat

Financietoren (1983)
Gezien vanop de Koningstraat

Uit de fotoreportage, die de *Kunstwijk* recent heeft laten uitvoeren, blijkt dat vrijwel alle prestigieuze perspectieven in de bovenstad vandaag de dag eindigen op een hoog gebouw.

Van 1980 tot 2018 werd de bouw van kantoortorens vooral geconcentreerd in de Noordwijk waar grote terreinen ter beschikking werden gesteld van vastgoedontwikkelaars.

Maar in de afgelopen 4 jaar zijn er nieuwe uitzonderingsvergunningen afgeleverd met de zegen van de lokale autoriteiten buiten de Noordwijk.

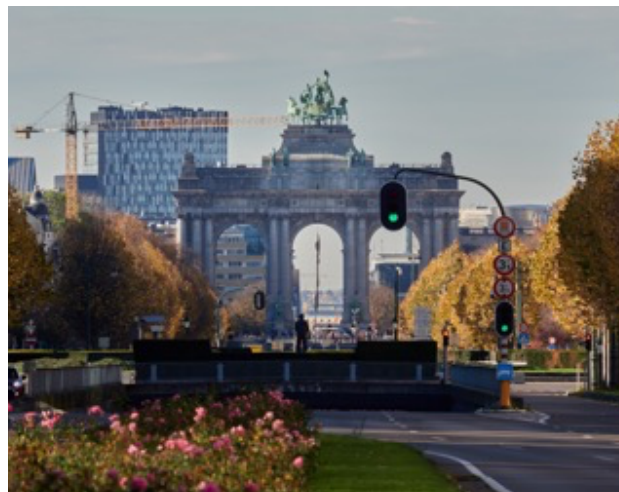
Zo gingen sinds 2018 nog een aantal opmerkelijke perspectieven verloren met de bouw van nieuwe buitenproportionele constructies. Perspectieven die beschermd zouden zijn geweest mocht de ontwerpverordening van 1972 goedgekeurd zijn geweest.

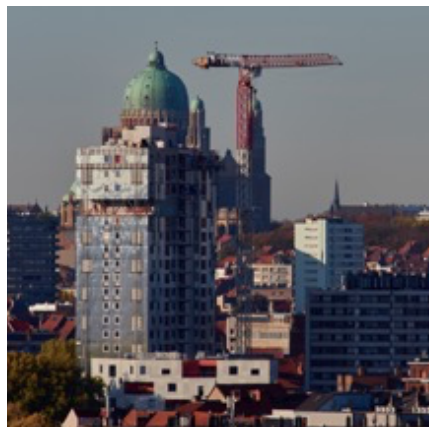
Ziehier drie recente voorbeelden (fotoreportage van december 2022):

Het huidige Paleis der Academiën, voorheen het paleis van de zoon van de koning van Holland, werd gebouwd op de top van de heuvel tussen de valleien van de Zenne en de Maalbeek. Het paleis gaf een prachtig uitzicht op deze twee valleien die nu verknoeid is door twee gebouwen in aanbouw die boven het paleis uitkomen.

Het uitzicht van de Tervurenlaan op de triomfbogen van het Jubelpark is verknoeid door het gebouw *The One* (105 m) gelegen aan de Wetstraat.

Het panorama aan het Poelaertplein met zicht op de Basiliek van Koekelberg wordt compleet verwoest door de verhoging (van 16 naar 21 verdiepingen) van de Brunfaut toren in Molenbeek.

De verklaring van de Brusselse regering in 2018 gaf nochtans aan dat *de densificatiestrategie ook een visie zou omvatten voor hoogbouw. Er met name voor zorgen dat hoge gebouwen zo kwalitatief mogelijk worden geïntegreerd in hun omgeving (met aandacht voor visuele vergezichten en voor de sokkel van de toren die aansluit op de lokale stedelijke context).*

De toestemming van The One toren heeft zodanig protest ontketend dat de autoriteiten sindsdien aangekondigd hebben dat dit soort fouten zich niet meer zou voordoen.

De Kunstwijk kijkt er daarom met ongeduld naar uit te zien hoe deze (late) goede intenties zullen worden vertaald in het nieuwe ontwerp voor Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV). Dit ontwerp, dat de naam Good Living meekreeg, is nog tot 23 januari onderworpen aan openbaar onderzoek.

De Kunstwijk heeft kennis genomen van het nieuwe ontwerp, maar moet helaas vaststellen dat de ‘bescherming van de perspectieven in Brussel’ niet is opgenomen in het nieuwe ontwerpreglement!

De Kunstwijk verwelkomt uiteraard het feit dat de auteurs van het project een stad en gebouwen wil creëren die duurzamer, groener zijn, waarin het aangenamer is om leven en die voldoende veerkracht bieden tegen de klimaatverandering.

Maar dit nieuwe ontwerpreglement voorziet geen enkele strikte regel die de verdichting, de hoogte van gebouwen omkadert en die opmerkelijke perspectieven beschermt.

Het ontwerpreglement laat beslissingen inzake dichtheid en hoogte van gebouwen over aan de autoriteiten, die geval per geval zullen bekijken op basis van een lijst, vaak subjectieve, criteria zonder enige rangorde.

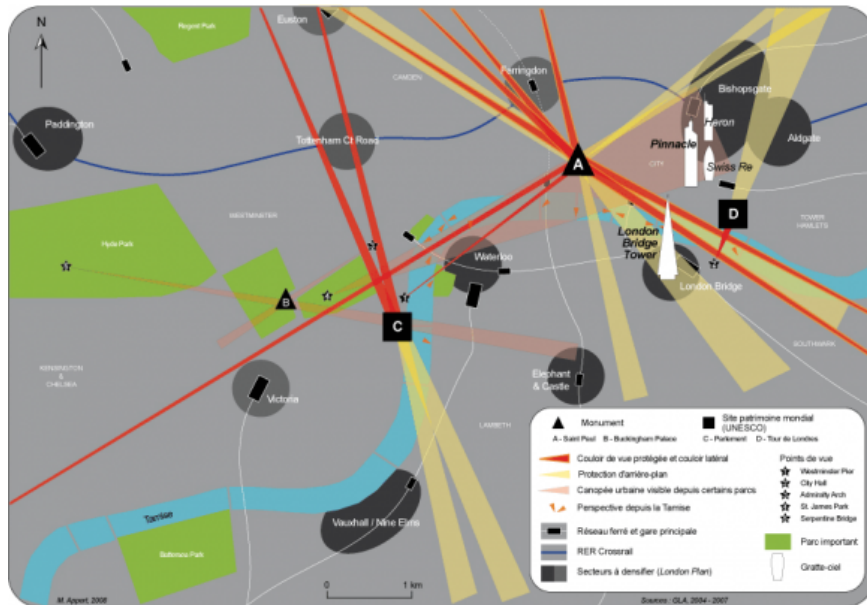
Het nieuwe GSV is op dit punt slechter dan het huidige reglement, waarin de basisregel geldt dat de gemiddelde hoogten van de naburige constructies niet-overschreden mogen worden.

De nieuwe verordening voorziet niet langer in dergelijke waarborgen, wat de verontrustende weg naar willekeur opent.

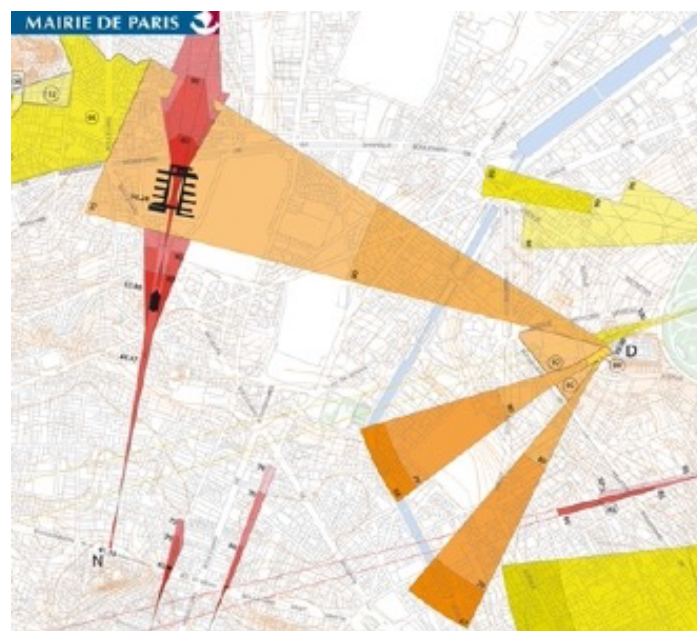
De Kunstwijk vreest dat dit nieuwe wetsvoorstel, als het wordt goedgekeurd zoals het nu voorligt, een vrijgeleide zal betekenen voor de bouw van nieuwe torens die de opmerkelijke perspectieven van de stad verder zullen aantasten. Ze vreest ook dat verenigingen en inwoners minder de kans zullen krijgen om gehoord te worden en om zich te verzetten.

De Kunstwijk is zeker niet tegen het principe van het bouwen van torens. Deze kunnen, naast andere, een oplossing bieden voor de densificatie van de stad en voor het gebrek aan betaalbare woningen. Maar niet tegen elke prijs, en zeker niet ten koste van monumenten en landschappen die juist de rijkdom van onze hoofdstad vormen.

Twee voorbeelden van hoofdsteden die beschikken over een wetgeving die hun emblematische perspectieven beschermt zijn de nabijgelegen steden Parijs en Londen... Nergens wordt hun patrimonium aangetast door het bouwen van torens. Wel integendeel, de bescherming van de perspectieven maakt dat Parijzenaars en Londenaren terecht trots kunnen zijn op hun respectievelijke hoofdstad.

Kaart van de beschermde perspectieven in Londen

Kaart van de beschermde perspectieven van Parijs
(uitzichten van Buttes-Chaumont tot Sacré-Coeur)

In Brussel is de huidige herziening van de verordening inzake ruimtelijke ordening de laatste mogelijkheid om het gebrek aan aandacht voor dit probleem bij te stellen en nieuwe fouten in de stadsplanning in de toekomst te voorkomen.

De *Kunstwijk* vraagt daarom:

- ❖ De herziening van de artikelen 8, 13, 14 van Titel I van het ontwerp van de nieuwe verordening met betrekking tot dichtheid en hoogte, teneinde in de definitieve versie vaagheid, onvoorspelbaarheid en het risico op willekeur aangaande deze essentiële stedelijke planningskwesties te vermijden.
- ❖ De toevoeging van een artikel dat specifiek gewijd is aan de bescherming van de opmerkelijke perspectieven, inclusief een cartografisch instrument dat nauwkeurig de te behouden perspectieven in kaart brengt.
- ❖ Het ontwerp van reglement uit 1972 als basis te gebruiken en deze aan te passen aan de huidige context. Dit reglement is gebaseerd op twee principes, de gezichtsveld en de hoogtes.
 - Conische gezichtspunten, dat wil zeggen een kijkhoek van een bepaald punt naar het monument of de te beschermen locatie. Er kunnen verschillende gezichtspunten zijn naar een monument.
 - De hoogtes, dat wil zeggen hoogtebeperkingen, waarbij rekening wordt gehouden met de hoogte van alle gebouwen gelegen tussen het gezichtspunt en het monument dat moet worden beschermd.
- ❖ Precies te bepalen welk erfgoed in Brussel moet worden benadrukt en zo de lijst te bepalen van opmerkelijke gebouwen waarvan de perspectieven moeten worden beschermd. De ontwerp-verordening van 1972 heeft met name tot doel gehad de hieronder genoemde monumenten en ruimten te beschermen. Andere opmerkelijke stedelijke perspectieven en bouwcomposities in de Brusselse regio verdienen ook dit soort bescherming.
- ❖ Dat afwijkingen op de maximumhoogte van beschermde conische gezichtspunten slechts marginaal kunnen zijn en dat deze afwijkingen worden goedgekeurd door een comité van onafhankelijke deskundigen, na grondige en ruime studie en specifieke in openbaarheid stelling (publieke enquête en overleg tot op het laagste niveau)
- ❖ Lijst monumenten en pleinen die moeten worden beschermd zoals voorzien in het ontwerpreglement van 1972
 - o de Basiliek van Koekelberg,
 - o het Kasteel van Laken,
 - o het Stadhuis,
 - o het Paleis van de Academies,
 - o het Koningsplein,
 - o de tuin van Egmont,
 - o het Egmontpaleis,
 - o de grote Zavel,
 - o de Congreskolom,
 - o het Koninklijk Paleis van Brussel,
 - o het Justitiepaleis,
 - o het Parlement,
 - o de Sint-Michiels- en Sint-Goedelekathedraal,
 - o de Triomfbogen van het Jubelpark,
 - o de Tervurenlaan.

Contactpersonen:

Michel Van Roye, Secrétaire Général, Quartier des Arts : GSM : 0475 44 81 81 - michel.vanroye@gmail.com

Alain De Coster, Administrateur, Quartier des Arts : GSM : 0475 90 11 36 - alaindecoster22@gmail.com